

Financiële transfers van Vlaanderen naar Franstalig België

Inleidend

Van bij haar oprichting is de N-VA vragende partij voor een objectieve doorlichting van de geldstromen tussen Vlaanderen en Wallonië.

Op basis van de bestaande onderzoeken en eigen cijferwerk was de partij uitgekomen op een bedrag van ongeveer 10 miljard euro. Dat getal werd echter door velen bestempeld als een grove overdrijving, voor sommigen was het zelfs de aanleiding om de N-VA aan te klagen wegens racisme.

Onder meer op aandringen van de N-VA engageerde de vorige Vlaamse regering zich om een doorlichting van de zogeheten interregionale transfers te laten uitvoeren door de Administratie Budgettering, Accounting en Financieel Management (ABAFIM). Deze studie moest eigenlijk al voor de regionale verkiezingen van juni 2004 beschikbaar zijn. Hierover ondervraagd door Vlaams parlements lid Kris Van Dijck, werd dit bevestigd door toenmalig minister-president Bart Somers. De bekendmaking van de resultaten bleef echter achterwege.

Via een vraag aan huidig minister-president Yves Leterme, verkreeg Bart De Wever eindelijk inzicht in de resultaten van de ABAFIM-studie. Deze resultaten zijn ronduit ontluisterend.

Op de volgende pagina's vat Bart De Wever de voornaamste conclusies van het rapport samen. De volledige ABAFIM-studie wordt op aanvraag toegestuurd.

1. De cijfers

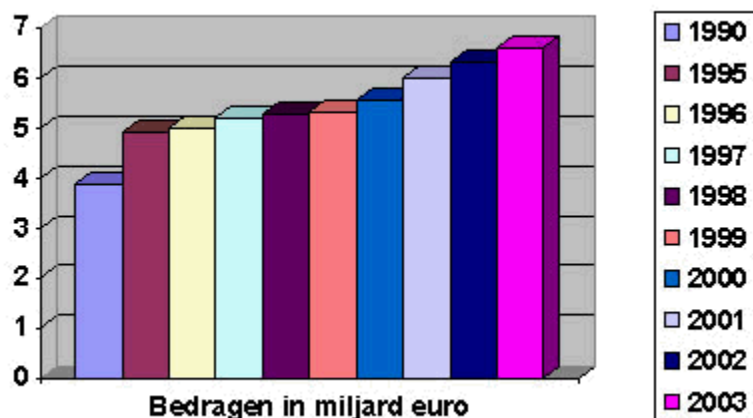
De ABAFIM-studie

De berekeningen van ABAFIM houden geen rekening met de transfers via de afbetaling van de Belgische staatsschuld, ze beperken zich tot de geldstromen via de sociale zekerheid, via de federale begroting en via de financiering van de deelstaten. In mei 2003 had de studiedienst van de KBC-bank deze drie geldstromen berekend op 5,4 miljard euro, een cijfer dat ook door sommige kringen in twijfel getrokken werd.

ABAFIM komt tot de volgende resultaten over de geldstromen:

- Via de federale begroting: Vlaanderen staat met een bevolkingsaandeel van 58 % in voor 64,3 % van de federale inkomsten. Vlaanderen betaalde daarmee in 2003 1,52 miljard euro meer aan de federale staat dan ze ervan terugkreeg. Dit bedrag vertegenwoordigt 23,6 % van de totale stroom vanuit Vlaanderen naar Wallonië en Brussel.
- Via de financiering van de deelstaten: 19,9 % van de transfers is het gevolg van de financieringswet. In 2003 droeg Vlaanderen op deze manier 1,32 miljard euro over aan Wallonië.
- Via de sociale zekerheid: Veruit het grootste aandeel van de transfers (56,6 %) verloopt via de sociale zekerheid. Deze stroom is goed voor 3,74 miljard euro. Sinds 2000 nam de transfer jaarlijks gemiddeld met 0,13 miljard euro toe.

De nieuwe studie wijst dus uit dat Vlaanderen via de sociale zekerheid, via de financiering van de deelstaten en via de federale begroting in totaal 6,6 miljard euro per jaar afdraagt.

Grafiek 1: evolutie financiële transfers 1990 - 2003

De transfers via de staatsschuld

Zoals al gezegd, zijn de ABAFIM-cijfers helaas nog niet volledig. De studie stelt immers expliciet dat er geen rekening werd gehouden met de transfers via de afbetaling van de staatsschuld. De laatste betrouwbare berekening van deze transfer gebeurde voor het jaar 1985 door de K.U.Leuven en kwam uit op 3,5 miljard euro. Als we dezelfde berekeningswijze aanhouden, dan was dit bedrag in 1999 reeds aangegroeid tot 4,72 miljard euro.

De transfers via de autonome overheidsbedrijven (De Post, Belgacom en de NMBS)

Maar ook aangevuld met de transfers via de staatsschuld is het plaatje niet volledig. Ook via de autonome overheidsbedrijven zijn er nog aanzienlijke geldstromen van Vlaanderen naar Brussel en Wallonië. Deze overheidsbedrijven zijn verondersteld om communautair neutraal te zijn, maar als we de begrotingen van deze bedrijven onder de loep nemen, dan stellen we vast dat ook daar het deel dat terugvloeit naar Wallonië en Brussel, aanzienlijk groter (en objectief onverklaarbaar) is dan de bijdrage die Wallonië levert tot de begroting van de overheidsbedrijven. Vooral de tewerkstellingspolitiek speelt hier nogmaals in het nadeel van Vlaanderen.

De transfers via de Europese structuurfondsen

Ook via Europa stroomt er jaarlijks geld van Vlaanderen naar Europa. Vlaanderen draagt immers niet alleen in veel grotere mate bij tot de Belgische dotatie aan de Europese structuurfondsen, maar Wallonië ontvangt dan ook nog eens een veel groter aandeel van de steun die Europa voor België reserveert.

De totale transfer van Vlaanderen aan de Franstaligen bedraagt niet minder dan 11,3 miljard euro per jaar. De Vlamingen verliezen op deze manier ruim 7% van hun primair inkomen.

Dit is, per hoofd van de bevolking, allicht de hoogste afdracht aan een andere gemeenschap, waar ook ter wereld. Het is zeker hoger dan wat West-Duitsers afdragen aan het voormalige Oost-Duitsland.

2. De mythes doorprikt: Vlaanderen betaalde, betaalt en blijft betalen

Wie zijn stem verheft over de transfers wordt vaak om de oren geslagen met het argument dat vroeger het rijke Wallonië heeft ingestaan voor het verpauperde Vlaanderen en dat de Vlamingen vandaag dus eigenlijk een soort historische schuld aflossen. Meestal wordt er dan in één adem gewezen op de snellere vergrijzing van de Vlaamse bevolking waardoor de geldtransfers binnen afzienbare tijd zouden gaan omkeren. Het werk van professor Juul Hannes maakte al brandhout van de eerste stelling, de ABAFIM-studie doet nu hetzelfde voor de tweede.

Juul Hannes: Vlaanderen betaalde

Tientallen jaren speurde professor Hannes naar voorbeelden van solidariteit van het zuiden met het noorden, hij vond er geen enkel. Noch in de 19de eeuw, noch in de 20ste eeuw is er ooit een moment geweest dat er vanuit Wallonië één frank werd overgeheveld naar Vlaanderen. Integendeel, vanaf 1830 hebben de Vlamingen de Belgische rekeningen buitenmatig betaald, onder meer voor bruggen, spoorwegen en kanalen in het zich industrialiserende Wallonië. Dat gebeurde zelfs in de dramatische jaren 1840-1850, toen “arm Vlaanderen” op zijn dieptepunt zat en er hongerdoden vielen op het Vlaamse platteland. Economen van de UCL hebben de studieresultaten van Hannes opgevraagd, maar daarna nooit gecontesteerd of genuanceerd.

Als er al zoiets bestaat als een historische schuld, dan is het dus geen Vlaamse schuld aan de Franstaligen, maar omgekeerd.

(De studie van professor Hannes is te raadplegen op www.liberaalarchief.be/Hannes.html)

ABAFIM: Vlaanderen blijft betalen

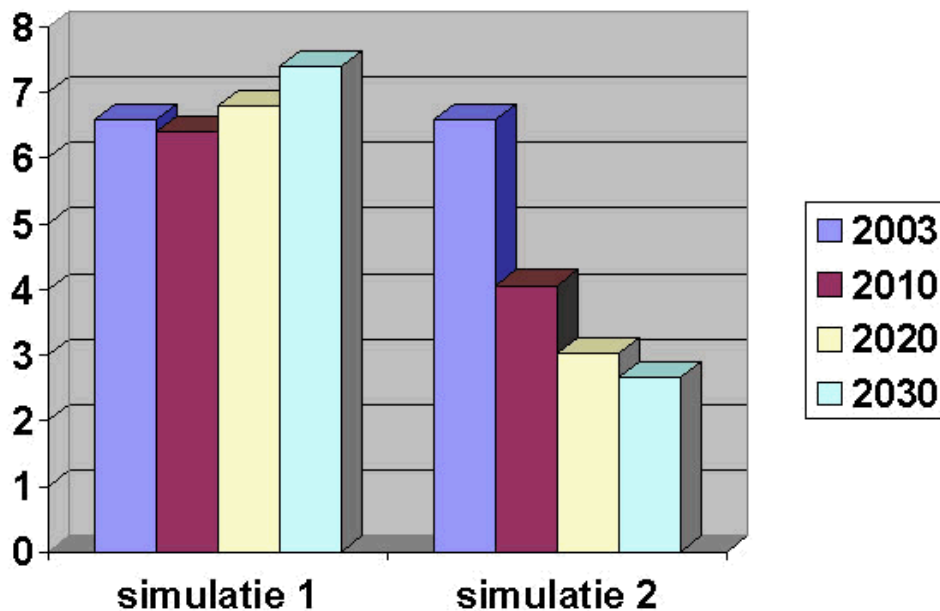
Uit de studie van ABAFIM blijkt dat er van een toekomstige ommekeer van de transfers evenmin sprake is. Hiervoor werden, ten aanzien van de drie bestudeerde geldstromen, twee simulaties gemaakt.

Simulatie 1 gaat uit van een ongewijzigde productiviteit en werkende beroepsbevolking. Verder worden ook de uitgaven per inwoner voor ziekte, invaliditeit, arbeidsongevallen, ... behouden op het peil van 2003. Wel wordt de snellere veroudering van Vlaanderen in rekening gebracht. In deze simulatie zien we een tijdelijke, beperkte afname van de transfers, die echter rond 2010 terug zal ombuigen om in 2030 uit te komen op niet minder dan 7,4 miljard euro.

In simulatie 2 wordt verondersteld dat Wallonië en Brussel erin slagen tussen nu en 2030 een inhaalbeweging te maken tegenover Vlaanderen inzake werkgelegenheidsgraad.

Concreet betekent dit dat de werkende beroepsbevolking in die periode met respectievelijk 279 000 en 61 000 eenheden zou stijgen, terwijl ze in Vlaanderen constant zou blijven. Onder deze omstandigheden zouden de transfers weliswaar gestadig dalen, maar zouden ze in 2030 nog steeds 2,66 miljard euro bedragen.

Erg waarschijnlijk is dit scenario trouwens niet aangezien het een complete ommekeer zou vergen van de sociaal-economische evolutie zoals we die al meer dan 30 jaar kennen.

Grafiek 2: toekomstperspectief financiële transfers 2003 - 2030

3. Solidariteit of verloren geld?

Laat ons duidelijk zijn: gezien het huidige verschil in welvaart tussen Vlaanderen en Wallonië is een solidariteitstransfer tussen beide deelstaten verantwoord en nodig. De N-VA koestert geen historische rancunes en is geen partij die aanstuurt op georganiseerd Vlaams groepsegoïsme. Het Vlaams regeerakkoord, dat de N-VA mee onderhandelde, pleit trouwens expliciet voor Vlaamse solidariteit met Wallonië.

Echte solidariteit veronderstelt evenwel transparantie, objectiviteit en doelmatigheid. De huidige geldstromen vanuit Vlaanderen voldoen aan geen enkel van die drie criteria.

Transparantie

Het is uiterst moeilijk om zicht te krijgen op de geldstromen, zoals ook blijkt uit de ABAFIM-studie. Er is van Franstalige kant duidelijk geen politieke bereidheid om hierover echte openheid te creëren. Wie de transfers durft aan te kaarten op het federale niveau, wordt door hen doorgaans met beschuldigingen overladen. Vlaanderen mag dus wel betalen, maar zeker niet vragen hoeveel en waarvoor.

Objectiviteit

Zoals al gezegd, aanvaardt de N-VA de noodzaak van solidariteit. Maar er zijn tal van voorbeelden waaruit blijkt dat het Vlaamse geld zeker niet altijd ten goede komt van wie het nodig heeft in Wallonië. Vlaanderen financiert al te vaak onnodige projecten, overheidstewerkstelling of sociaal profitariaat.

Slechts enkele voorbeelden:

- **De communautaire verdeelsleutels** of wafelijzers die blijven bestaan voor uitgaven in beleidsdomeinen die vooralsnog federaal zijn.
- Denk maar aan de NMBS en heel concreet aan de 300 miljoen euro die op dit ogenblik wordt besteed aan een nieuw HST-station in Luik waarvan de noodzaak twijfelachtig is. Een ander voorbeeld is het overschot aan Franstalige douaniers terwijl de douane in de Antwerpse haven het tempo niet meer aan kan.
- **De hogere Waalse tewerkstelling in openbare dienst.** In 1999 werkte ruim 39% van de Waalse beroepsbevolking in openbare dienst tegenover slechts 25% in Vlaanderen. Per hoofd van de bevolking zijn er in Wallonië systematisch meer postbodes, politie-agenten, magistraten, ... dan in Vlaanderen. Niet alleen zorgt dit voor onredelijk veel uitgaven aan de Waalse overheidstewerkstelling, het zorgt ook voor een veel te lage Waalse bijdrage tot de inkomsten van de sociale zekerheid.
- **De uitgaven in de gezondheidszorg.** Het is natuurlijk comfortabel om een zeer dure gezondheidszorg te organiseren als je de factuur naar een andere gemeenschap kan doorschuiven. Zo wordt in Franstalig België de contingentering van het aantal artsen niet nageleefd. Terwijl Vlaamse jongeren een ingangsexamen moeten afleggen, blijft Wallonië maar ongebreideld artsen opleiden. Bovendien is er, in tegenstelling tot de Vlaamse nadruk op eerstelijnsgezondheidszorg, in Wallonië ook de tendens naar dure, specialistische geneeskunde. Dit vertaalt zich in de oplopende kosten voor medische beeldvorming. Terwijl de maatregelen tot zgn. responsabilisering ervoor zorgen dat deze kosten in Vlaanderen dalen, blijven ze in Wallonië en Brussel explosief stijgen. In Vlaanderen werd in 2001 voor gemiddeld 12,46 euro per inwoner aan medische beeldvorming voorgeschreven. In Brussel was dat 16,95 euro, en in Wallonië 20,28 euro.

Doelmatigheid

Er wordt wel veel gesproken over een Waals economisch herstel dat in aantocht zou zijn. De waarheid is dat de enorme Vlaamse financiële injecties structureel niets ten goede hebben bijgedragen. Uit de publicatie van de Regionale Rekeningen door het Instituut voor de Nationale Rekeningen in februari 2004, blijkt het opnieuw: Wallonië beent Vlaanderen op geen enkel vlak bij. In de periode 1995-2001 blijven de economische groei, de investeringen, de productiviteit en de werkzaamheidsgraad in Wallonië negatief evolueren in vergelijking met Vlaanderen.

Meer nog, het unitaire systeem –inclusief de transfers- is een belangrijke belemmering voor een mogelijk Waals herstel. Zolang de loonvorming bijvoorbeeld unitair gebeurt, zal het investeringsklimaat in Wallonië problematisch blijven. Welke private ondernemer zal er immers “Vlaamse” lonen willen betalen in Wallonië als de productiviteit per eenheid product er 5% lager ligt? Studies van het IMF en de OESO wijzen uit dat het unitaire systeem op die manier zelf structurele werkloosheid veroorzaakt. En die veroorzaakt vervolgens geldtransfers in de sociale zekerheid. De onvoorwaardelijkheid van die geldstroom moedigt bovendien niet echt aan tot verantwoordelijkheidszin. Zo werden er in Wallonië in 2003 welgeteld twee werklozen geschorst.

Een systeem instandhouden dat eerst bijdraagt tot de problemen en vervolgens tot een structurele financiële afhankelijkheid, staat haaks op echte solidariteit. Het is verloren geld.

Tot Slot

De N-VA vraagt aan haar Vlaamse coalitiepartners om, in het licht van deze nieuwe gegevens over de financiële transfers, werk te maken van het engagement in het Vlaams regeerakkoord, om af te stappen van de huidige geldstromen en te streven naar objectieve en transparante solidariteit.

De N-VA hoopt dat ook de Franstalige partijen zich zullen bezinnen over de nieuwe gegevens inzake de geldstromen. Verdere stappen in de staatshervorming zullen uiteindelijk beide gemeenschappen ten goede komen en staan niet haaks op de solidariteit. De weigering ervan zou getuigen van een fatale kortzichtigheid. Zeker een onverkort “non” op de splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde, een loutere uitvoering van de Grondwet, zou getuigen van een gevaarlijke arrogantie.

Bart De Wever, Vlaams parlements lid N-VA

Meer informatie:

Telefoon: 02/219 49 30

Fax: 02/217 35 10

Web: www.n-va.be/transfers

(Bron: www.n-va.be)